REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi a următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în flăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 192. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 29 August (11 Septemvrie). 1900.

Din causa sfintei sêrbătorĭ de mâne, Tăierea cap. Sf. Ión, diarul nu va apăré până Miercurĭ séra.

Lupta Românilor bucovinenĭ.

In faţa faptului împlinit al disolvării parlamentului austriac, a venit, am puté dice tocmai în momentul cel mai suprem, raliarea din nou a naţionaliştilor românĭ bucovinenĭ grupaţĭ în jurul representanţilor ţĕrănimei Flondor, G. Popovicĭ şi alţii. Ar fi fost, după noi, o nenorocire elementară pentru causa română bucovinénă, décă curentul independent naţional n'ar fi putut sĕ se valoreze la viitórele alegerĭ pentru parlamentul central.

Suntem înclinaţĭ dér a crede, că cestiunea viitórelor alegerĭ nu puţin a contribuit la hotărîrea de a-se înfiinţa deja de acum „partidul poporal naţional“ pe basele vechiului program naţional independent, avênd ca organ al sĕu „Deşteptarea“.

De sigur, că nicăirĭ ca la noi în Transilvania nu s'a apreţiat mai bine valórea cu totul problematică a aşa disului pact dintre deputaţii românĭ bucovinenĭ oportuniştĭ şi guvernul provincial Bourguignon, nicăirĭ nu s'a cunoscut mai bine de îndată, că acéstă învoiélă numai pact nu a fost, ci un armistiţiu vremelnic lăsat prin firea lucrului şi a împrejurărilor la discreţiunea celui mai tare. De aceea nicĭ că ne-am mirat, când prea iute am înţeles, că Bourguignon s'a folosit numai de acel „pact“ pentru a-se rehabilita faţă cu guvernul central şi a-şĭ întări posiţiunea. Ér cât pentru respectarea lui, s'a întêmplat ceea-ce şi la noi s'a petrecut cu tóte învoelile de felul acesta, că adecă cei-ce au credut guvernelor duşmănóse desvoltării naţionalităţilor, au rĕmas fórte păcăliţĭ şi desamăgiţĭ.

La acest trist resultat au ajuns curênd şi Românii bucovinenĭ cu „pactul“ lor, şi chiar de am admite, că una séu alta din multele plângerĭ, ce le înşiră „Deşteptarea“, ar fi de origine mai vechiă şi nu s'ar puté cresta numai pe răboşul guvernului actual al ţĕrii, rĕmân prea de tot multe actele duşmănóse sĕvîrşite în detrimentul liberei desvoltărĭ a elementului românesc din Bucovina. Şi ce póte dovedi mai viu complicitatea lui Bourguignon la tóte violările învoelii, ce a încheiat'o el cu majoritatea deputaţilor românĭ, decât confiscările reînoite cu nouă vehemenţă a articulelor diarului „Deşteptarea“, prin carĭ se dă pe faţă tótă miseria situaţiunei create Românilor bucovinenĭ în urma faimosului „pact“, precum şi tóte uneltirile vrăşmaşe, tóte prigonirile şi volniciile celor dela cârma ţĕrii? Aceste confiscărĭ, prin carĭ se calcă în picióre libertatea constituţională, şi carĭ sunt fĕtul unor pornirĭ periculóse absolutistice, mărturisesc în modul cel mai elocuent pĕcatele ocârmuitorilor de adĭ ai sĕrmanei Bucovine.

Situaţiunea presentându-se astfel, este o cerinţă imperativă ca Românii bucovinenĭ sĕ se reculégă, sĕ se deştepte din ameţéla, ce a cuprins parte mare din fruntaşii lor sub influinţa perniciósă a „pactului“ cu Bourguignon şi sĕ stăruéscă, ca la alegerile viitóre pentru parlament cele trei mandate ale comunelor dela ţéră, precum şi cele douĕ mandate din curia a cincia, sĕ fiă date unor bărbaţĭ cu spirit naţional independent, carĭ sĕ merite încrederea poporului român.

Este dureros, că după constelaţia de adĭ Românii bucovinenĭ au ajuns a lupta în douĕ, orĭ póte şi în trei tabere, pe când împrejurările estrem de grave pretind mai mult ca orĭ şi când o procedere unitară a lor, prin care elementul român băştinaş al ţĕrii sĕ se pótă impune şi în sus şi în jos.

Tocmai acum, când fierberea în partea de dincolo a monarchiei a ajuns la culme, de unde are sĕ se încépă marele proces de cristalisaţiune, interesul naţional român pretinde dela fraţii noştri bucovinenĭ sĕ-şĭ cumpănéscă bine situaţiunea şi sĕ nu rĕmână îndĕrĕtul marei esigenţe a timpului, de a-se validita în concertul popórelor imperiului ca factor naţional, ale căruia interese de esistenţă, de desvoltare şi de progres sĕ fiă pe deplin respectate în cadrul autonomic al ţĕrii.

Fiă, ca fraţii noştri bucovinenĭ sĕ înţelégă marea lor chemare în serviciul sfintei cause naţionale şi lăsând la o parte micile pasiunĭ şi ambiţiunĭ şi divergenţe, sĕ se grupeze cu toţii, fără preget şi fără şovăire, în jurul drapelului autonomiei neştirbite a ţĕrii şi a egalei îndreptăţirĭ naţionale!

Dela adunarea Asociaţiunei.

Primirăm erĭ séra următórea telegramă dela raportorul nostru special:

Mehadia, 9 Septemvrie. Un public imens român este întrunit la adunarea şi sĕrbările „Asociaţiunei“. E o plăcere sĕ privescĭ societatea frumósă de dame, domnĭ şi pe ţĕranĭ şi ţĕrance în costumele lor frumóse originale naţionale, în frunte cu preoţii şi învĕţătorii lor.

Séra de cunoscinţă de Sâmbătă séra a fost o frumósă şi adevĕrată serbare între fraţĭ. „Cursalonul“ ca şi terasa lui, erau ocupate până la cel din urmă loc de veselii convivi.

Duminecă diminéţa a fost bineventat comitetul central al „Asociaţiunei“ la locuinţa preşedintelui. In numele despărţĕmêntului şi al comitetului aranjator a vorbit d-l advocat Dr. Ioan Popovicĭ la al căruia discurs plin de însufleţire a rĕspuns preşedintele „Asociaţiunei“, domnul preposit I. M. Moldovan, cu accent călduros naţional.

La serviciul divin, ce a urmat în biserica gr. or., au pontificat protopopii Ghidiu, Mihaiŭ Popoviic şi Vasilie Popovicĭ.

Şedinţa primă a adunării generale s'a început la óra 11 a. m. în sala spaţiósă a teatrului, care era ticsită de public, tocmai aşa ca şi galeriile. La discursul de deschidere al preşedintelui, care a fost splendid, a rĕspuns d-l protopop Ghidiu cu entusiasm şi în mod pĕtrundĕtor. Aplause frenetice îndelungate au salutat ambele vorbirĭ. A mai vorbit şi d-l Iosif Vulcan, care a salutat adunarea în numele societăţii pentru fond de teatru român şi a fost viu aplaudat. In genere se manifestă un interes mare faţă cu adunarea.

Disolvarea „Reichsrath“-ului.

Vinerĭ, 7 Septemvrie n., a fost disolvat „Reichsrath“-ul austriac prin următórea patentă împĕrătéscă, ce s'a publicat în numĕrul de Sâmbătă al fóiei oficiale „*Wiener Zeitung*“:

„Noi Francisc Iosif I, din îndurarea „lui Dumnedeu împĕrat al Austriei, rege „apostolic al Ungariei etc. etc., aducem la „cunoscinţa tuturor pe carĭ îi privesce, că

„I. *Camera consiliului imperial e di-* „*solvată.*

„II. *Au sĕ se pregătéscă şi sĕ se facă ale-* „*gerĭ generale nouĕ pentru cameră.*

„Dat în Viena, capitala imperiului şi „reşedinţa nóstră, în 7 Septemvrie 1900, „anul 52 al domnirei nóstre“.

Francisc Iosif m. p.

(Urméză iscăliturile tuturor miniştrilor.)

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(5)

Antropomorfism şi antiantropomorfism în limba română.

(Urmare.)

O peninsulă strîmtă şi lungăréţă o numim de regulă *limbă* de pămênt. *Gură* suntem obicĭnuiţĭ sĕ atribuim de regulă unei ape séu unui rîu; sĕ se compare în acelaşĭ sens germ. *Mündung* (dela Mund, gură) fran. *le bouches* du Rhône, ital. *le bocche* (lat. bucca) *le foci*, lat. *fauces* (gâtlej), *ostia* (gâtlej). E intersant în punctul acesta sĕ se scie, că cuvêntul românesc gârlă după etimologia sa însemnéză tot gură, gâtlej de rîu (paleoslav. *grulo*, guttur, gula). Gârlan derivat din gârlă şĭ-a păstrat încă sensul sĕu original de gâtlej*). E interesant mai departe sĕ se scie, că în limba latină *caput* indică atât isvorul, cât şi gura apei. In sens de isvor obvine caput d. e. la Hor. Od. 1,1,22; Verg. Georg. 1,368, Ovid. Met, 2,255. *Engadin*, cunoscuta vale a Inului în Helveţia asemenea nu e alt-ceva decât lat. *in capite Oeni* (în capul, la isvorul Inului). Sensul de gură îl are caput la Caesar B. G. 4,10. Hor. Sat. 1, 10, 37. Românesce încă se dice *capul* apei, înţelegêndu-se deopotrivă isvorul ca şi gura, unde sĕ revarsă.

Caesar dice în Bellum Gallicum despre Rin: multisqe capitibus in oceanum influit, ceea-ce noi românesce nu mai traducem cu cap, ci cu braţe séu cel mult cu gură şi anume: Rinul desfăcându-se în mai multe braţe se varsă în ocean séu Rinul se varsă în ocean prin mai multe gurĭ. Deja esemplul acesta cu „braţe“ ne arată, că de multe-orĭ nu se mai ţine cont în determinarea antropomorfistă a diferitelor obiecte de proporţiunea, simetria şi posiţiunea, ce ocupă organul corĕspundĕtor al corpului omenesc ca parte a întregului, a organismului animalic, ci dătătóre de mĕsură e pur şi simplu forma, fără de a-se considera şi celelalte părţĭ, aşa d. e. se dice despre Dunăre, că face un ghenunghe la Cernavoda tocmai l'a vre-o 50 km., înainte de a-se vĕrsa în Mare, înţelegêndu-se cotitura, ce o face spre nord silită de cóstele Dobrogei. In loc de ghenunghe sĕ întrebuinţéză românesce mai des *cotitură* (dela *cot*), d. e. cotitură la drumurĭ. Oraşul *Genua* încă se dice, că şĭ-ar avé numele dela lat. genu, genunche.

De *sîn* de mare lat. sinus, grec. κόλπος se vorbesce aprópe în tóte limbile.

IV.

Intrând în detaiul antropomorfismelor poporale române, vom face o mică distincţiune între *antropomofisme complete şi parţiale*, înţelegênd sub antropomorfisme complete casul, când numele anumitor *persóne* servesc ca indicare antropomorfistă al diferitelor obiecte, ér sub titula de antropomorfisme parţiale grupând tóte acele casurĭ de antropomorfism, când determinarea antropomorfistă se face prin aplicare unui singur *membru* al organismului omenesc.

Antropomorfisme complete sunt în limba română următórele:

Copil se numesce séu fierul, în care cade clanţa la uşă, séu ţîţîna la uşe séu la pórtă.

Cocon e capsula séu gogóşa, în care se închide viermele de mătase.

Cocóna Chiftiriţa s'a născut prin etimologisare poporală din conochiftiriţa (coropişniţa), în tocmai ca şi ***cochii vechĭ*** (locul, unde sĕ făceau odinióră licitaţiunile şi se vindeau vechiturile) din ung. kotyavetye.

Babă se numesce grinda séu tălpóea la móră, ér în special în Moldova sub numele de babă e cunoscută o specie de cozonacĭ cu stafide.

Moş se numia odinióră pămêntul stăpânit de-un moşnean (răzeş, moşier mic).

Tătăişă (deriv. din tată: în Transilvaniă sinonim cu cumnată) e numele plantei Caulina séu Pulicaria. Tot derivaţiunĭ din tată avem şi în următórele numirĭ antropomorfiste: ***tătănéţă*** séu ***tatină*** (Symphytum) şi ***tatniş*** (toporaş).

Crăişor e numele unei specii de păstrăv (Salmo trutta); ***crăiţă*** obvine ca termin botanic paralel cu catifeluţă (Tagetes erecta); ér ***craiŭ nou*** e sinonim cu lună nouŭ.

Domnişor, numit pe alocurea şi ***logocel*** (logofĕt) séu ***turculeţ*** e numele obicĭnuit al sticlitelui. (Carduelis elegans séu Fringilla carduelis)*).

(Va urma.) Nicolae Sulică.

*) Gâtlej e etimologisare poporală după analogia lui gât din gârlej, precum sĕ pronunţă încă dialectal. Gârlegi, gârlă şi gârlan sunt din aceeaşĭ trupină.

*) Marian, Orint. rom. I pag. 393.

De-odată cu patenta acésta „*Wiener Zeitung*“ publică un comunicat esplicativ, în care se dice între altele, că populaţia imperiului nu a putut sĕ vadă realisându-se nicĭ una din dorinţele ei. Austria nu a putut sĕ participe la desvoltarea economică, industrială şi comercială a celorlalte state şi tóte sforţările guvernului pentru a face sĕ înceteze tristele întêmplărĭ interióre din timpul ultim, au rĕmas neroditóre. Astfel disolvarea camerei a devenit o *necesitate imperativă*. Guvernul pune la inima poporaţiunei şi o sfătuesce, ca la nouĕle alegerĭ sĕ aibă în vedere trebuinţele economice ale statului, căcĭ în chipul acesta puterile statului se vor întări.

*

Se crede, că înainte de *22 Decemvrie* nu se vor face nouĕle alegerĭ. Mulţĭ prevestesc, că din alegerile acestea vor eşi întărite fracţiunile estreme de partid: ale Schönerer-Wolffilor, ale Cehilor tinerĭ estremĭ şi ale socialiştilor polonĭ.

Programul serbărilor din Blaşiŭ.

„Unirea“ în numĕrul sĕu din urmă publică programul sĕrbărilor din Blaşiŭ. El este urmatorul:

1) *Lunĭ în 17 Sept. n.* Intrunirea membrilor Sinodului provincial în şedinţă pregătitóre. Séra la 7 óre iluminarea oraşului şi a institutelor de învĕţămênt şi conduct cu torţe.

2) *Marţĭ 18 Sept. n.* Diminéţa la $8^1/_2$ óre liturgiă solemnă, pontificată de I. P. S. D-n Mitropolit cu asistenţa P. P. S. S. D-nĭ Episcopĭ sufraganĭ şi a membrilor sinodului. Va cânta corul mixt al prof. Mureşianu. După cetirea sfintei Evangelii Escelenţa Sa Mitropolitul va rosti cuvêntul festiv. — La órele 1 d. a. prând de gală la curtea mitrop. — Séra la $8^1/_2$ óre concert în sala de gimnastică sub conducerea prof. Mureşianu şi cu concursul mai multor artiştĭ. Programul detaiat se va publica.

3) *Mercurĭ 19 Sept. n.* Diminéţa la 8 óre liturgie pontificată de unul dintre P. P. S. S. D-nĭ Archierei cu numĕrósă asistenţă. Va cânta corul profesorului Mureşianu. — Sesiunea I-a a Sinodului. — La órele 10 $^1/_2$. Şedinţa literară festivă a tuturor institutelor de învĕţămênt din Blaşiŭ. — După prând şi eventual dilele următóre continuarea şedinţelor Sinodului.

Orĭ de câte-orĭ va servi s.-ta liturgiă, câte unul din P. P. S. S. D-nĭ Archierei, va cânta corul prof. Mureşianu.

Pentru aranjarea serbărilor s'a ales un comitet, care va îngriji şi de încuartirarea óspeţilor.

Conflictul României cu Bulgaria.

Diarul „*La Roumanie*“ publică în numĕrul sĕu de Sâmbătă séra următorul comunicat:

„Scirile, pe carĭ le primim din Constanţa spun, că *mişcarea trupelor bulgare la graniţa românéscă devine din ce în ce mai însemnată.*

„*Recunóscerile, pe carĭ le face cavaleria bulgăréscă, sunt fórte dese şi mai multe baterii au fost aşedate pe deosebite puncte ale frontierei*“.

*

Vexaţiunile din partea Bulgariei continuă la frontieră. Toţĭ călĕtorii, carĭ merg dela Giurgiu la Rusciuc, sunt obligaţĭ sĕ depună paşapórtele lor în mânile autorităţilor acestui oraş. Când se întorc nu li-se dau paşapórtele până-ce nu arată, că au luat bilet de călĕtoriă cu vaporul bulgar „Boris“ şi nu cu vaporul român, care comunică asemenea între Giurgiu şi Rusciuc. Apucătură rentabilă bulgăréscă!

*

In vederea esercitiilor, pe carĭ divizia activă a Dobrogei le va face în tómna acésta, acéstă diviziă a fost complectată cu bateriile de artilerie şi cu trupele de geniu necesare.

*

Avênd în vedere împrejurările actuale şi mai ales starea actuală a raporturilor române cu Turcia, guvernul a hotărît, ca anul acesta *sĕ nu se mai serbeze aniversarea luărei Griviţei* (30 August).

*

Din multe părţĭ se afirmă, că principele *Ferdinand al Bulgariei* nu se va mai reîntórce în Bulgaria, căcĭ se scie trecut în lista comitetului macedo bulgar printre persónele, pe carĭ acesta a decis sĕ le înlăture, fiind-că se opun planurilor sale.

*

Din Ostrov i-se comunică „Apĕr. Naţ.“, că dilele acestea ar fi debarcat în mod succesiv dela Varna 70 oficerĭ ruşĭ cu destinaţiă de a întra în armata bulgară.

*

„*Frankfurter Zeitung*“ accentuând, că Bulgaria n'a dat nicĭ un respuns României la plângerile formulate acum în urmă, despre vexaţiunile, ce îndură călĕtorii românĭ şi agenţii vapórelor române, dice: Décă nicĭ după visita miniştilor bulgarĭ la jubileul din Constantinopol, nu se produce nicĭ o schimbare în atitudinea Bulgariei, *atuncĭ România va procede la represalii.*

Acelaşĭ diar spune, că între altele d-l Marghiloman s'a folosit de prilejul visitei sale la Constantinopol, spre a cere dela înalta Pórtă pentru recunóscerea oficială a independenţei Românilor macedonenĭ şi *numirea unui episcop pentru bisericile române din Macedonia.* Pórta tocmai acum a *putut sĕ se convingă de lealitatea Românilor macedonenĭ* pentru a-le acorda drepturĭ de care se bucură deja de mult revoluţionarii bulgarĭ.

*

Duminecă s'a ţinut în Têrgovişte un mare meeting de protestare în contra uneltirilor bulgărescĭ, organisat de studenţii universitarĭ têrgoviştenĭ. La acest meeting a luat parte şi o delegaţiă a asociaţiei studenţilor din Bucurescĭ.

*

Instrucţia complotului.

D-l judecător de instrucţiă Florescu va da ordonanţa sa definitivă Joia viitóre. Acésta ordonanţă va cuprinde trei părţĭ:

1) Organisarea comitetelor secrete bulgărescĭ şi agitaţiile lor în România, asasinatul lui Fitovski şi asasinatul lui Mihăileanu.

2) Complotul contra M. S. Regelui şi în contra Regelui Serbiei, ér

3) Conclusiunea, cerênd darea în judecată a celor vinovaţĭ.

*

Parchetul de Ilfov a deschis acţiune publică în contra numiţilor *Sarafoff*, *Davidoff* şi *Bogdanoff*, *pentru complotul în contra vieţei Suveranului.*

*

Poliţia de siguranţă a arestat alaltăséră pe Bulgarul Dumitru Petcu dela bariera Moşilor. La acest Bulgar s'au găsit 3 cuţite, 4 lire, 3 napoleonĭ de aur şi într'o cutie 25 lei şi 35 banĭ, cât şi trei scrisorĭ bulgărescĭ. El a fost depus şi adĭ va fi înaintat parchetului.

Din Bucovina.

De când diarul poporal român din Cernăuţĭ „*Deşteptarea*“ a devenit tóia partidului poporal naţional nou înfiinţat pe basa programului publicat în primul numĕr al „Patriei“, care a încetat, guvernul a început sĕ-l persecute cu *confiscărĭ în stil mare.* Aşa numĕrul dela 6 Septemvrie a. c. al „*Deşteptării*“, afară de scirile curente ale dilei şi de doi articulaşĭ, carĭ nu tratéză de politică, a fost aprópe întreg confiscat.

Din articulul de fond datat „Cernăuţĭ 5 Sept. 1900“ au rĕmas neconfiscate numai 26 de rêndurĭ din întroducere şi 4 rêndurĭ dela sfêrşit. Tótă partea cealaltă a articulului a fost confiscată.

Ca sĕ se vadă de ce spirit duşmănos sunt conduşĭ agenţii lui Bourguignon faţă cu oposiţia leală română din ţéră, reproducem aicĭ tótă partea confiscată a articulului.

In întroducere se accentuéză din nou necesitatea unei lupte naţionale desinteresate, spre a puté dobêndi acele drepturĭ naţionale, ce e îndreptăţit a-le pretinde fiă-care popor ca un minim într'un stat constituţional.

Vorbind apoi de atitudinea în luptă „Deşteptarea“ continuă aşa:

Causa ţinutei nóstre politice nu-i de căutat aşa-déră în óreşĭ-care sburdălnicia a unor tinerĭ dornicĭ de a se rĕsboi — după cum le place celorlalte partide politice din ţéră a trâmbiţa despre noi,

(Tótă partea ce urméză afară de alinea ultimă a fost confiscată.)

ci causa ţinutei nostre e urmarea firéscă a nesuferitelor stărĭ de lucrurĭ din acéstă ţéră, este urmarea dureróselor nóstre păţenii, e strîmtorarea, asuprirea şi robirea nóstră naţională dela împreunarea Bucovinei cu Austria până în diua de adĭ.

Nu voim sĕ mergem prea departe spre a arăta cum s'a desnaţionalisat încetul cu încetul, dér temeinic şi necontenit, némul românesc din Bucovina. E un adevĕr acesta, pe cât de trist, pe atât de cunoscut. Spre a dovedi disa nóstră, credem, că va fi de ajuns, décă vom face bilanţul politic al anului din urmă. Vom arăta cum stă cumpĕna dreptăţii în anul acesta. — Ascultaţĭ numai:

Chiar şi cei mai pacînicĭ deputaţĭ românĭ şi concilianţĭ până la apatiă, au fost împinşĭ prin ne mai audit de brutalele atacurĭ din partea guvernului asupra drepturilor naţiunei nóstre, în cea mai crâncenă oposiţiă. Acéstă oposiţiă s'a arătat în tótă măreţia ei la sesiunea întâia din periodul de alegere al nouĕlea în camera provincială.

Desele resoluţii şi promemorii din partea dirigenţii partidului, precum şi mafestaţiunile spontane din partea poporaţiunei, au fost pironit luarea aminte a guvernului central asupra întêmplărilor din Bucovina şi au avut drept urmare, că guvernul ţĕrii — în ciuda tuturor rapórtelor denaturate din partea baronului Bourguignon — a primit de repeţite orĭ poruncĭ speciale şi generale din partea guvernului central sĕ-şĭ schimbe neintârdiat şi sub orĭ-ce preţ ţinuta sa duşmănósă faţă de Românĭ. Ba şi mai mult. Vorbea lumea tótă şi era mai mult decât sigur, că depărtarea baronului Bourguignon din Bucovina trebuia numai decât sĕ urmeze în timpul cel mai scurt, décă oposiţia Românilor ar fi ţinut mai departe, cum a fost început.

Baronul Bourguignon, mai mult strîmtorat de grija sĕ nu-şĭ pérdă cariera sa de amploiat, decât urmând judecăţii minţii sale, se tupilase fórte şi provocările la adresa Românilor încetase.

Durere însĕ, acéstă schimbare n'a ţinut mult timp, căcĭ mare parte din conducĕtorii noştri aruncând armele, au încheiat pacea cea putredă, de prisos şi fără înţeles, cu un president al ţerii discreditat, rehabilitându-l pe deplin şi contribuind în mod necvalificabil atât de mult la numirea acestuia de consiler intim.

Dela încheiarea pactului încep efectele păcii. Sĕ le privim mai de aprópe:

Nico cav. de Flondor trebue sĕ renunţe la oficiul sĕu, pentru-că a fost ales president al balului „Junimei.“

Baronul Szymonowicz şi Iacob cav. de Miculi sunt strămutaţĭ, pentru-că au cutazat sĕ cerceteze balul „Junimei“.

Inspectorul şcolar al ţĕrii Tumlirz este decorat în urma propunerei din partea presidentului ţĕrii, pentru-că a rĕmas neclintit în faţa nesfîrşitelor plângerĭ ale Românilor din causa rutenisării brutale a şcólelor bucovinene.

In districtul Câmpulungului se pornesce o góna nebună cu ajutorul gendarmeriei contra mai multor primarĭ comunalĭ, pentru-că aceştia au votat la timpul sĕu în contra voinţei guvernului pentru alegerea deputatului Dr. George Popovicĭ în camera provincială.

Contra catechetului din Rădăuţ Dr. Luţia se îndruméză o scârbósă cercetare disciplinară, pentru-că a avut curajul sĕ se pórte în mod nefăţarit ca bun Român.

Mult meritatul archimandrit Juvenal Stefanelli este silit sĕ şĭ céră pensionarea, pentru-că-i unul din cei mai bunĭ Românĭ.

Şcólele poporale din Mihalcea, Oprişenĭ, Tărăşenĭ, Milişeuţ, Gemini, Cârlibaba, sunt rutenisate.

Parochul Atanasie Procopovicĭ este încunjurat cu o reţea întrégă de uneltirĭ, poporenii sĕi sunt aţiţaţĭ în mod miselesc contra sa, şi un şir lung de cercetărĭ se îndruméza contra acestui preot, pentru-că Sfinţia sa a fost iniţiatorul cunoscutei adunărĭ preoţescĭ din tómna trecuta.

Neevitabilul profesor Skedl pune la cale — in urma provocării din partea presidentului ţĕrĭĭ — închegarea proprietarilor marĭ ovrei într'un partid politic, ale cărui ascuţişurĭ sunt îndreptate numai şi numai în contra marilor proprietarĭ românĭ.

Tot acest profesor grijesce la comanda lui Bourguignon, ca sĕ fiă trecută cu vederea şi în anul acesta facultatea teologică la alegerea rectorului universităţii, că dóră nu va ajunge în camera provincială un rector român.

Şi pentru tóte aceste şi alte multe servicii făcute guvernului contra Românilor, profesorul Skedl este decorat în mod provocător, tot în urma propunerei din partea presidentului ţĕrĭĭ.

Mulţĭ învĕţătorĭ românĭ sunt strămutaţĭ, pentru-că n'au putut sĕ se supună orbiş dorinţei slăvisătóre a consiliului şcolar de ţéră.

Nou sfinţitul preot Ioan Tonigariu nu capĕtă loc de slujbă ca preot, in urma dorinţei apriate din partea guvernului, pentru-că cutéză sĕ se dea de Român.

Consilierul guvernial Balmoş e trimis în pensiă, nu din altă causă, ci numai pentru-că-i Român. Un lucru nespus de revoltător acesta, ce în istoria ţerĭĭ rar va afla păreche. Suntem încredinţaţĭ, că un Rutén sĕ fi fost în locul consilierului Balmoş, ar fi primit decoraţiunĭ cu duiumul pentru ţinuta sa obiectivă în şiriclicul de propinaţiunĭ Barber.

Acuma se lucréză, ca sĕ se ruteniseze şi şcóla din Bănila Moldovinéscă şi cea din Mologia.

In sfêrşit au numit pentru Bucovina un inspector pentru cultura ţĕrĭĭ, căruia îi este mult mai necunoscută limba română, decât cea chineséscă.

Şi aicĭ ne oprim.

S'a statorit dóră în scris o pace între guvernul ţĕrĭĭ şi o parte din conducĕtoriĭ românĭ. Şi fiind de altcum concesiunile guvernului chiar de batjocură, s'au învoit deputaţiĭ ca guvernul sĕ-şĭ schimbe măcar ţinuta sa duşmănósă faţă de Românĭ, va sĕ dică sĕ ne garanteze în deosebĭ, că nu ni se va răpi nimic din cele ce ne-au mai rĕmas ale nóstre.

Intrebăm acuma: împlinitu-s'au aceste hotărîrĭ ale pactului? Ţinutu-s'a guvernul de făgăduinţele şi condiţiunile statorite prin contract?

Nu! şi éraşĭ nu! Guvernul a abusat de încrederea unei părţĭ dintre deputaţii românĭ şi a tîrît prin călcarea cuvêntului sĕu autoritatea celei mai înalte diregătorii administrative în noroiŭ.

Ei, cum stă acuma bilanţul politic? Nicĭ cu un fir de pĕr nu s'au schimbat trebile spre binele nostru, din contră, perderile şi loviturile au urmat necontenit şi după încheierea păcii.

Intrebăm, care om cu mintea întrégă nu vede şi nu înţelege, că urmările pactului ni-au adus încă şi mai multe pagube?

De bună sémă nime.

Deputaţii partidului nostru mai restrîns au prevĕdut tóte întêmplările acestea Ei au sciut, că guvernul, informat de baronul Bourguignon, nu va fi în stare sĕ susţină o pace cinstită; ei au sciut, că presidentul ţĕrĭĭ este prea legat cu partidele duşmănóse Românilor şi că şi de astădată îşĭ va călca cuvêntul.

Acestea sunt causele închegăriĭ partidului nostru poporal naţional. Acesta e temeiul de ce s'a hotărît partidul nostru sĕ păşéscă pe propriele sale căi.

*

A mai fost confiscat în articul întreg din Suplement, întitulat „Ne-au aruncat la pămênt şi biserică“, apoi articulaşele „dreptul Românului“ (In care se arată, că la pedagogiu româncele, carĭ au cerut primirea spre a se califica ca învĕţătóre, au fost cea mai mare parte respinse). Apoi „presidentul ţĕrĭĭ Bourguignon adevĕrat consilier intim“, „Cum stăm cu autonomia ţĕrĭĭ?“ şi „18 August o dĭ nenorocită pentru Bourguignon“.

Puterile şi propunerea Rusiei.

Diferenţa, ce a provocat'o între marile puterĭ propunerea ruséscă de evacuare a Pekingului, nu s'a aplanat, dimpotrivă pare a-se înăspri.

Telegramele mai nouĕ susţin, că Rusia nu vré sĕ se abată câtuşĭ de puţin dela propunerea ei, pe motiv, că ea vré cu orĭ-ce preţ sĕ se încheie pace cu China.

O telegramă din Paris anunţă, că Rusia ţine la propunerea ei chiar şi atuncĭ când tóte celelalte puterĭ ar refusa-o „*Politische Correspondenz*“ din Viena publică în privinţa acésta o apreciare din sorginte ruséscă, în care se dice: Rusia a rĕmas

credinciósă principiilor espuse în prima sa declarațiă, cu deosebire în ceea-ce privesce acțiunea sa, care nu era îndreptată decât în contra revoluției chinese și care nu putea constitui în nici un cas un rësboiŭ în contra Chinei. Aceste principii n'au fost modificate, decât în cugetul acelora, cari presupuneau, că este vorba de un rësboiŭ, având de scop subjugarea Chinei.

Se comunică în formă hotărîtă, că *Francia* e cu totul pe partea Rusiei. Ambasadorul Statelor-Unite la Paris a telegrafat guvernului sëu, că ministrul frances de esterne *Delcassé* i-a declarat, că *Francia este cu totul de acord cu Rusia* și că ea consideră oportun de a-se retrage trupele din Peking.

Germania n'a rëspuns încă la nota ruséscă. In cercurile politice din Berlin însë e concretisată părerea, că ea la nici un cas nu-și va retrage trupele din Peking. S'a ḑis, că Germania, pentru-ca së apere concertul puterilor, va face propunerea mijlocitóre, ca jumëtate din trupele internaționale së fiă retrase din Peking, ér cealaltă jumëtate së rëmână acolo până după încheierea păcii. „Gazeta de Colonia" declară însë, pe basa unei informațiuni din Berlin, că scirea despre acest proiect de compromis se baséză pe o mistificare, fiind-că din partea germană nu s'a făcut o astfel de propunere.

Atitudinea *Americei* începe së devină cam dubie. La început ea a aprobat propunerea Rusiei, în urmă însë a ridicat obiecțiuni și ar păré înclinată pentru un compromis în felul arătat mai sus. Din New-York i-se anunță lui „Times", că guvernul din Washington pregătesce o nouă notă către guvernul rusesc, propunênd së se lase o mică garnisónă în Peking în loc ca së se evacueze cu totul orașul. Nota va fi adresată tuturor puterilor.

Anglia n'a decis încă nimic definitiv. Se pare însë, că ea înclină pentru modul de a vedé al Germaniei.

Incât despre *Japonia*, foile londonese publică o telegramă din Shanghai, după care ea (Japonia) a comunicat deja puterilor, *că e gata a-se alătura la propunerea Rusiei*, cu condiția de a-se lăsa o mică garnisónă pentru apărarea ambasadelor. Japonia mai pretinde, ca China së céră formal pacea.

SCIRILE ḐILEI.

— 28 August v.

Renta școlelor. Se scie că Eforia școlelor românesci din Brașov a încassat dela administrația financiară ungară din loc suma de 115.500 de lei, renta cuvenită școlelor pe trei ani în urmă. Acum aflăm că la cassa de depuneri din Budapesta s'a depus un titlu nominal, al cărui cupon este de 38,500 de lei anual, pentru școlele românesci din Brașov. Eforia își va ridica renta dela cassa de depuneri din Budapesta în fie-care an la 15 Aprilie. Anul acesta a și fost încassată acéstă rentă.

Fundațiunea Gozsdu. In săptëmâna trecută s'a ținut în Sibiiu representanța fundațiunei. Obiectul principal a fost votarea stipendiilor. După împărtășirile „Tel. Rom." s'au votat 67.385 cor. pentru 138 stipendiști. Dintre aceștia sunt: 29 rigorosanți în drepturi și medicină, 48 juriști, 12 mediciniști, 11 ascultători de filosofiă, 10 technici, 5 montaniștici și silvicultori, 4 la academia comercială, 1 la agronomiă, 7 cadeți, 11 la școlele medii. Numërul stipendiștilor noi e 39. Anul trecut au devenit doctori 11 stipendiști, 10 în drepturi și 1 în medicină.

Alegerea comitetului și epitropiei parochiale dela biserica S-lui Nicolae din loc s'a făcut eri, fiind aleși în *Comitetul parochial* următorii 30 membrii: I. Petric, V. Voina, Dr. V. Saftu, G. Belfissimus, A. Purcherea, Ip. Ilasievici. T. Nicolau, L. Nastasi, Ch. Orghidan, I. Popescu, N. Ghirincea, N. Urzică, V. L. Popovici, D. D. Furnică, I. Coliban, Ars. Vlaicu, D. Stinghe, I. Aron, N. O. Furnică, N. Navrea, I. A. Lupan, G. G. Măzgărean, D. Roncea jun. Fl. Pernea, I. Giuvĕlcă, D. Marcea, I. Lupan, Ars. Orghidan, G. G. Furnică și N. P. Stinghe. — In Epitropia parochială s'au ales: A. Buntoiu, D. I. Pascu, St. Stinghe, G. Navrea.

La gimnasiul din Blașiŭ s'au înscris în anul acesta 463 școlari. Dintre aceștia s'au înscris în cele trei clase dintâiŭ câte 68 elevi, în cl. IV 48, cl. V. 56, cl. VI 66, cl. VII 51 și cl. VIII 38.

Ambasadorul român la Atena. D-l Naum a avut o audiență la primul ministrul al Greciei Teodokis. Dându-i acestuia lămuriri asupra mersului instrucției în complotul bulgăresc, d-l Teodokis a lăudat mult dibăcia cu care a lucrat justiția română în descoperirea miserabililor asasini. D-l Naum dela minister s'a dus la portul Talerului, unde a visitat cuirasatul grecesc „Spețe", fiind primit cu onorurile cuvenite ambasadorilor puterilor celor mari. Musica marinară a cântat imnul românesc la plecare și la sosire în salve de tunuri.

Jubileul episcopului Strossmayer. Din *Djacova* se anunță, că acolo au fost alaltăeri mari serbări din incidentul jubileului de de 50' de ani de preoțiă a episcopului croat *Strossmayer*. Serbările s'au întrodus c'un splendid serviciu divin.

Sensații — din Belgrad. Fóia oficială sêrbéscă publică în numërul de alaltăeri următórele sciri de sensațiă: „Părechia regală și-a amânat turneul proiectat în țéră, fiind-că regina Draga se află în stare binecuvêntată". — Ḑilele trecute ex-regina *Natalia* a adresat mareșalului curții sale din Belgrad o carte poștală deschisă, în care atacă părechea regală cu espresiunile cele mai vătëmătóre. In urma acésta din autorisația regelui se face cunoscut tuturor, că tóte intrigele și demostrațiile, cari au de scop a submina casa regală, sunt considerate ca trădare de patriă, vină ele de ori și unde. Comunicatul acesta se publică drept motivare a dispozițiunei prin care *se desființéză curtea reginei Natalia* în Belgrad, dispozițiune care s'a publicat în același numër al fóiei oficiale.

Takacs Zoltan — fabricant de bancnote. Poliția din Budapesta a descoperit ḑilele trecute, că faimosul advocat *Takacs Zoltan*, care pe timpul demonstrațiunilor de sub regimul Tisza era sufletul scandalelor de stradă și sërbătorit ca mare „patriot", se îndeletnicesce de cât-va timp cu fabricarea de *bancnote false*. El fù surprins la un hotel de un detectiv și, dus la poliția, și-a mărturisit meseria. S'a descoperit, că era căpetenia unei bande de falsificatori și umbla pe la Budapesta së-și desfacă „marfa". In afacerea acésta sunt implicați mulțime de „domni" și „domnișori".

Nenorociri la manevre. In 4 l. c. s'au întêmplat mari nenorociri aprópe de Podgorac (în Ungaria) unde regimentele de infanteriă Nr. 78 și 79 au fost concentrate pentru manevre. Când ambele regimente ajunseră față în față și vëḑduhul vâjăia de pocnetele puscelor, de-odată din partea regimentului 78 se făcù liniște și sunetul trâmbiților anunțară sistarea focului. Regimentul contrar nu scia ce e causa și încetă și el focul. Adjutantul colonelului dela regiment. 78 alergă în góna calului la comandantul reg. 79, vestindu-i, că cine-va din regimentul sëu a pușcat cu glóte aspre, nimerind pe un sergent în piept și pe un soldat de rênd în frunte, murind amêndoi pe loc. Colonelul regimentului 79 numai decât a dispus së se visiteze pușcile soldaților săi. Prin acésta însë nu s'a ajuns la un resultat positiv, deóre-ce rëufăptuitorii numai decât după glonțul aspru au pușcat cu altă patrónă órbă, rëmânênd ast-fel țéva puscei afumată. Nelăsând lucrul într'atâta soldații au fost căutați prin buzunare, aflând la trei inși patróne aspre. Aceștia numai decât au fost escortați între baionete la Podgorac. — Dela manevrele din Stiria de asemenea se anunță casuri de nenorocire. Ast-fel din Graz se scrie, că doi soldați au fost mușcați de șerpi veninoși. Ajutorul medical nu le-a putut folosi și astfel înainte de a-i transporta la un spital, au murit. Cu ocasiunea esercițiilor tunarilor, un glonț de tun a rupt unui soldat tunar brațul.

Complot contra Sultanului. Din Constantinopol s'a primit scirea, că cu ocasia serbărilor jubilare s'a descoperit un complot contra vieții Sultanului. Poliția turcéscă continuă cu o energiă de nedescris urmăririle pentru descoperirea autorilor complotului. S'au arestat mai mulți înalți funcționari, precum și 118 alte persóne. Sultanul, când a fost anunțat despre atentatul ce se plănuise contra sa, a fost vëdit emoționat.

Liferare. Dela camera comercială și de industriă din loc primim un anunț, prin care se atrage atențiunea tuturor celor interesați, că pentru armata austro-ungară sunt a se lifera pe cale de oferte cele necesare pentru echiparea armatei pe anul 1901 (ghete, cisme și obiecte de curelăriă). Ofertele au së se înainteze până la *31 Octomvrie n.* la 12 óre din ḑi la sus numita cameră. Informațiuni mai de aprópe împarte biroul camerei comerciale din Brașov.

Românii din Istria.

In sesiunea dela 10 August st. n. dieta Istriei a primit propunerea făcută de deputatul italian Dr. *Ubaldo Scampicchio* din Albona, de a se înființa o școlă română la Susquevizza-Frascati. Étă discursul rostit cu acésta ocasiune de numitul deputat:

Inaltă dietă,

In sesiunea dietală a anului 1888 câți-va capi de familiă din Susquevizza și satele vecine, au presintat către acéstă înaltă dietă o rugare pentru a primi o școlă poporală cu limba de învĕțământ română.

In ședința dela 3 Octomvrie 1888 fericitul și bine meritatul deputat dr. Francisco Constantini, ca referent al comisiunei școlare, a apărat rugarea printr'o relațiune perfectă și a recomandat'o comitetului restrins.

De atunci au trecut 12 ani și Românii din *Val d'Arsa* (Valea arsă) aștéptă încă școla. Autoritatea politică, spre a nu face neplăcere Slavilor, cari s'au opus intemeierei unei școle române — prin lucrări făcute la fața locului, profitând de neesperiența acestor ómeni și basându-se pe ultima statistică oficială, i-au făcut să trécă de Croați.

Din câte am spus reiese cât se póte de ușor lipsa de basă a unei astfel de informațiuni.

Românii din Istria locuesc în două regiuni deosebite. Cei mai numeroși sunt cei din *Istria subalpină* și locuesc în șése sate sub *Monte Maggiore*. Ceilalți își au cuibul în satul *Jeane* (pronunțat de ei: *Jeiănu*) în *Istria muntósă*. Eu voiŭ trata astăḑi numai despre cei dintâiŭ, cari ocupă teritoriul dela piciorul lui Monte Maggiore, cunoscuți în de comun sub numele de *Românii din Val d'Arsa* — fiind-că am avut ocasiune së-i cunosc din apropiere, së le studiez comunele, së constat în persónă posibilitatea de a înființa prin ei o școlă română.

Despre originea Românilor din Istria nu esistă notițe istorice sigure. Se póte într'altele fără ori ce esitare combate părerea esprimată de d-rul Laginja în ședința din 3 Octomvrie 1888, care fără umbră de basă, cu îndatinarea-i îndrăsnéță s'a isousit de a-i judeca, că sunt de Dumneḑeu scie ce naționalitate de dinaintea legiunilor romane de origine latină. Deja faptul, că Românii din Istria vorbesc o limbă comună celor-lalți Români, cari locuesc în țĕri atât de depărtate, arată că ei nu sunt autochtoni, că nu se derivă din romanisarea țĕrei nóstre. După studiile făcute în anii din urmă e clar, că Românii au venit în Istria ca coloniști din valea de jos a Dunărei, în secolul al XIV-lea.

O afirmă acésta Miklosich, fost profesor la universitatea din Viena, care și-a desvĕlit probele pe cale sciințifică în două opuri; ér Ascoli, în studiile critice, a ajuns aprópe de aceste conclusiuni.

Pentru cel-ce se interesézâ de limba vorbită de Românii din Istria, trebue së amintim înainte de tóte, că cunóscem trei dialecte deosebite române: pe cel *daco-român* (românismul dela nord), vorbit în Transilvania, în Banat și în Bucovina; pe cel *macedo-român* (rom. meridional) propriu Românilor din Macedonia, din Grecia și din Albania; și in fine pe cel *istro-român* (rom. occidental) întrebuințat în Istria subalpină în șése state și în Istria alpină, la Jeiănu. Aceste trei dialecte au nisce caractere particulare, ce deosebesc pe unul de altul; de aci întêlnim înrudirea dintre dialectul istrian cu cel din valea Dunării.

D-rul Laginja în ședința amintită a susținut póte din nesciință și probabil din rea credință, că populațiunea actuală nu se póte numi română, că elementele culturale sunt slave și că se folosesc cuvinte slave pentru a indica Dumneḑeirea, precum și tóte utensilie și obiectele pentru economia casnică și rurală. Acésta în mare parte e fals, ér restul esagerat.

Românii din *Val d'Arsa* numesc pe Dumneḑeu — *Domnu*; apoi în salutare ḑic: *Domnu cu voi, Domnu cu tire*; spun, *rugă* — a se ruga, *basserica* — biserica, *dracu*, *vipt*, *vir* — vin, *veriss* — venin, *lapte, carne, sare, pera* — pânea, *lara* — lâna, *avlatu* — aluatul, *zere* — țese, *cerne, măcira* — macina, *paste* — paște, *semira* — sameña, *lingura, ciaptir* — piepten, *furca* de tors, *frassir* — frasin, *caderu* — căldarea, *secure, spiru* — spinul, *gaglira* — găina, *capra, boi, callu pira* — óia, *passere, mugliera* — muierea, *nunze* — nunta, *sora, socru, oste* — óste, *limba noastră* și altele.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Bucurescĭ, 9 Septemvrie. *Guvernul român a adresat chiar eri* (Sâmbătă) *cabinetelor europene o notă, prin care le atrage atențiunea asupra armării fortărețelor bulgare* situate la țërmul Dunării, armare, care, se scie, e *contrară stipulațiunilor tratatului de la Berlin*.

Londra, 9 Septemvrie. După o telegramă a lordului *Roberts*, generalii Dundonald și Brocklehurst *au ocupat Joi Lydenburgul*. Burii s'au retras parte spre nord, parte spre ost, după-ce și-au trimis tunurile și provisiunile la Krügersdorp.

Pretoria, 9 Septemvrie. Se anunță, că generalul *Dewett* s'a unit cu *Theron* din sus de Johannesburg și țin ocupate înălțimile spre sud de Johannesburg. O mare armată englesă a fost trimisă, ca së-i urmăréscă.

DIVERSE.

O statistică a visurilor. Cine visézâ mai des în timpul somnului bine 'nțeles? Femeile, séu bărbații? Étă o întrebare psihofisiologică, pe care și-a pus'o un doctor din Viena, specialist în acest soiŭ de probleme cerebrale, și étă rĕspunsul, pe care l'a publicat el, în acéstă privință, într'o revistă sciințifică austriacă: 13 bărbați dintr'o sută, contra a 33 femei dintr'o sută, visézâ totdeuna în timpul somnului. Numĕrul bărbaților, cari visézâ mai des, e de 27 la sută, numërul femeilor însă atinge 45 la sută. In mod general, se póte ḑice, că sexul slab are de două-ori mai multă pornire spre visuri, decât cel tare. Nouë persóne la sută nu visézâ de loc și 14 la sută nu visézâ decât rar. Mai tóte visele nóstre — în realitate 3 sferturi din ele — ne sunt sugerate mai mult séu mai puțin de-a dreptul din întêmplările vieții nóstre de tóte ḑilele.

Literatură.

Noțiuni de Economia Vitelor, prețiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, edițiunea *a treia* cu 137 ilustrațiuni și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porci, măgari, și așa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, rață, ba merge chiar până la ouă arătând și acestea cum se păstrézâ, cari sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscință de causă și fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministeriul român al cultelor și instrucțiunei publice pentru școlele și pentru bibliotecile poporale. Se póte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu" cu 2 cor. (plus 10 bani porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

Cărţi cu preţurĭ reduse.

Atragem atenţiunea cetitorilor asupra cărţilor de mai jos, carĭ se vênd cu preţurĭ reduse, ba chiar *numai pe jumĕtate, de cum s'au vêndut până acum.*

1) *Lascar Viorescu, O icónă a Moldovei din 1851* de *Wilhelm de Kotzebue.* E cunoscută acéstă scriere ca o lucrare istorică de mare valóre în literatura nóstră. Conţine 268 pag. cu tipar curat şi hârtie de lux. Preţul în loc de 4 cor., cum s'a vêndut până acum, este adĭ numai *2 cor* (+ 30 banĭ porto.)

2) **Poesii** de *Veronica Micle*, regretata nóstră poetă. Conţine 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu *1 cor. 50 b.* (+ 10 b. porto).

3) **Poesii complecte** de Carol *Scrob.* Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaţilor noştri şi poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Preţul s'a redus dela 4 la *2 cor.* (+ 20 b. porto).

4) **Instrucţiunea gimnasticei** în scólele de băeţĭ şi de fete. Cu 57 figurĭ în text, de *D. Ionescu*, profesor de gimnastică la liceul Lazăr şi la şcóla normală de institutorĭ din Bucurescĭ. Preţ. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învĕţătorĭ.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de *M. C. Suţu*, o interesantă conferenţă ţinută la Ateneul Român din Bucurescĭ. In loc de 1 leu se vinde cu 50 banĭ.

6) **Poesii** de *F. M. Stoenescu.* Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut şi bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română şi versurile sale frumóse nu au lipsă de laudă, căcĭ se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) **„Vreĭ sĕ te iubéscă bărbatul?** Broşura cu acest titlu conţine poveţe practice seriόse şi fórte potrivite pentru familiile bune. Preţul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Cărţĭ pentru comercianţĭ

şi funcţionarĭ de bancă:

Idei fundamentale în economia politică de *Ioan Socaciu*, vechiŭ profesor la scólele com. r. din Braşov. Preţul 65 cr.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe dile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 40 cr. (+ 3 cr. porto.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi speditiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu*, prof. la şcóla comerc. superióră din loc. Tractéză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 corόne (+ 10 banĭ porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.10
Renta de corόne ung. 4%	90.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.—
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.—
Impr. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	142.—
Renta de argint austr.	97.60
Renta de hârtie austr.	97.20
Renta de aur austr.	116.80
Losurĭ din 1860.	132.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.96
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	685.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	666.50
Napoleondorĭ	19.30
Mărcĭ imperiale	118.20
London vista	242.05
Paris vista	96.25
Rente de corόne austr. 4%	97.90
Note italiene	90.50

Cursul pieţei Braşov.

Din 9 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.06	Vênd.	19.10
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.86
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.26	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.71	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat sĕu lunare.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă. **Administraţ. „Gaz. Trans.“**